



Algemene beschouwingen 12 november 2019

Voorzitter,

Rheden krachtiger in balans.. een heldere visie op onze gemeente die vraagt om een krachtige aanpak. De analyse die gemaakt is van onze bevolkingsamenstelling is gebaseerd op feiten. Het zijn wellicht niet de feiten waar je heel blij mee kan zijn maar het is wel de realiteit. Realiteit is ook dat we deze feiten onder ogen moeten zien en er naar moeten handelen. De disbalans in de bevolkingsopbouw, de bevolkingsamenstelling en de lage gemiddelde welvaart zijn gegevens die bepaalde consequenties met zich meedragen, en die consequenties zullen we niet uit de weg gaan. Juist nu komt het er op aan dat we onze verantwoordelijkheid nemen en er samen voor gaan zorgen dat Rheden weer in stabiel financieel vaarwater terecht komt. De VVD twijfelt er niet aan dat dat gaat lukken. Niet alleen, maar met elkaar.

De gemeente Rheden heeft al jaren een ruimhartig minimabeleid. Dat zegt iets over het sociale karakter van onze gemeente, en over de verbondenheid en betrokkenheid die we voelen met alle inwoners. Dit sociale karakter kost nu eenmaal meer als het aantal inwoners op minima niveau groeiend is, en om die reden zullen we daar in onze begroting rekening mee moeten houden.

De schuld van onze tekorten bij onze minima leggen vindt de VVD volkomen onterecht en het is ook niet de realiteit. Onze inwoners die zich nu al in financieel uitdagende omstandigheden bevinden willen we ook in de toekomst goed blijven ondersteunen. Ondanks dat we nu moeten bezuinigen. Of misschien wel dankzij dat we **nu** onze verantwoordelijkheid nemen en juist op dit moment die bezuinigingen doorvoeren. We zullen - nèt als op andere terreinen - de tering naar de nering moeten zetten. Dus ook op dit gebied. Bezuinigingen nú betekent een waarborg voor goede zorg in de toekomst. En dat is waar wij gezamenlijk met deze coalitie voor staan: verantwoordelijkheid, daadkracht en zorgzaamheid. Om niet alleen nu, maar ook in de toekomst die zekerheid te kunnen bieden.

Vanuit dit gevoel voor verantwoordelijkheid zullen wij nu de broekriem moeten aanhalen – en dat betekent dat de uitgaven worden aangepast

aan de inkomsten. Er is een tekort van ruim 6 miljoen euro en dat is veel geld voor een gemeente van ons formaat. Onze financiën moeten op orde komen, en er moet weer grip komen op ons uitgavenpakket. Het besluit van het college om nu écht door te pakken en een pakket met ombuigingen samen te stellen kunnen wij daarom ook alleen maar toejuichen. Het zijn pijnlijke beslissingen, deze bezuinigingen – maar het zijn wel acties die nu ondernomen moeten worden, om te zorgen dat onze gemeente niet nog verder in disbalans komt. Soms moet je met oog op de toekomst - en om de zaken die we belangrijk vinden overeind te kunnen houden - tijdig besluiten nemen. Zodat we niet alleen nu, maar ook in de jaren die voor ons liggen, juist die inwoners kunnen blijven ondersteunen die dat het meeste nodig hebben.

Van huis uit heb ik geleerd dat, wanneer je geld tekort komt, je eerst kijkt naar je uitgaven en wat je daarin kan schrappen. Vervolgens kijk hoe je dingen anders, goedkoper en efficiënter kan doen zodat het minder geld kost. En tenslotte kan je onder de loep nemen of je je inkomsten kan verhogen. Dit is ook precies wat het college heeft gedaan. De voorgestelde bezuinigingsmaatregelen zijn conform de door de raad vastgestelde uitgangspunten. Er wordt op alle fronten ingeleverd en alle coalitiepartners hebben daarin een bijdrage geleverd door iets van hun 'speerpunten' of 'winsten uit het akkoord' in te leveren ten behoeve van het algemeen belang.

Onze financiële positie is afgelopen jaren steeds zorgelijker geworden. De afgelopen jaren hebben we steeds meer uitgegeven dan er binnen kwam. En dus moet er orde op zaken gesteld worden. Met de voorgestelde maatregelen moet Rheden krachtiger in balans worden. Het is een hele uitdaging voor het college de bezuinigingen waar te maken.

Het terugdringen van de tekorten vraagt om een krachtige aanpak. En een krachtige aanpak dient te worden gevolgd door krachtige acties en goede bewaking. We zijn blij met de tussenrapportages die we nu krijgen maar de vraag is of huidige P&C- documenten de raad en college in staat stellen om tijdig te acteren. Een voorbeeld. De Herfstnota gaat tot 31 augustus 2019 en wordt op verzoek van de raad in november in de raad besproken. Wij vragen ons af waarom dit 3 maanden moet duren en of dat niet sneller kan? Met het nieuwe financiële systeem moet de data toch veel sneller te genereren zijn zodat budgetbewaking bijna real-time is. Misschien moeten we daar als raad eens over nadenken?

Rheden krachtiger in balans. Door de tering naar de nering te zetten; de uitgaven aan te passen op de inkomsten en niet de inkomsten maar lukraak te gaan verhogen. Wij zijn blij dat de OZB niet verhoogd hoeft te worden. Wij vinden het te makkelijk direct naar een verhoging van de OZB te kijken als er

tekorten zijn. De OZB is niet het probleem. Dus daar hoef je de oplossing ook niet te zoeken. Kijk eerst naar je uitgaven. Als de tekorten onder meer veroorzaakt worden door de bedrijfsvoering en de 3D's is het in onze ogen niet logisch om dit te verhalen op huizenbezitters en ondernemers (woningen en bedrijfspanden). Jonge mensen die net een eigen woning hebben, senioren en inwoners met een middelinkomen kan je niet laten opdraaien voor het tekort. Dat zijn niet de sterkste, of breedste schouders waar sommigen over spreken. Dat zijn jonge, oude en heel gewone schouders.

Helaas is er wel lastenverzwaring voor onze inwoners.... De afvalstoffen- en rioolheffing worden kostendekkend gemaakt. In onze ogen ook een pijnlijke maatregel maar wel een eerlijke. Alle inwoners betalen straks de kostprijs voor deze dienst. Een lastenverzwaring voor alle inwoners en niet voor alleen huizenbezitters en ondernemers. De VVD heeft hier het coalitieakkoord los gelaten om de inkomsten met 1 miljoen te verhogen. 6 ton zoals bij de bezuinigingsvoorstellen staat + 4 ton aan de autonome ontwikkeling omdat de lasten voor afvalinzameling vanaf dit voorjaar hiermee gestegen zijn. En ja, de kwietscheldingsregeling voor de afvalstoffen- en rioolheffing blijft gewoon bestaan; daar zijn wij niet aangekomen.

De Bibliotheek is een belangrijk onderdeel van deze begroting. Belangrijk omdat het veel aandacht heeft gekregen. We hebben veel mail ontvangen van bezorgde inwoners en de directeur heeft zich ook enorm ingespannen om de raad te overtuigen dat bezuinigen op de bibliotheek verregaande consequenties heeft. De Bibliotheek is van grote maatschappelijke waarde. Wij vinden, net zoals veel inwoners, de bibliotheek belangrijk. Een bibliotheekvoorziening in de dorpen Velp, Rheden en Dieren moet wat ons betreft in stand blijven. De VVD vindt de voorgestelde bezuiniging pijnlijk en sluit liever geen vestiging. Maar is dit het gevolg van de bezuiniging of is dit het gevolg van de keuzes die de Bibliotheek maakt? De directeur wil niet komen aan de ruim 5 ton voor Educatie en wil ook niet komen aan de vestiging in Dieren. En dat betekent dan sluiting van een vestiging. Dat is een keuze van de bibliotheek, en niet van het college of de Raad.

Er liggen nu kansen voor de Bibliotheek door andere keuzes te maken en door terug te gaan naar de locatie Den Heuvel. Wij hebben daar veel positieve reacties op gehad. Wat ons betreft zeer de moeite waard om dit te onderzoeken. Het is aan de Bibliotheek en het college om daar samen uit te komen. Daar is nog tijd voor. De bezuinigingen gaan pas vanaf 2021 in. De heer Witteveen van de CU zal hierover, ook namens de VVD een motie indienen.

Rheden krachtiger in balans. Participatie in onze samenleving is daarbij essentieel. ... en steeds belangrijker. Participatie in de zin van meedoen. Het hebben van een baan of het verrichten van vrijwilligerswerk of op ander

manieren. Re-integratie trajecten en het versterken van de lokale economie kunnen daaraan bijdragen. We hebben daarop in de afgelopen jaren al grote stappen gezet maar het kan nog beter

Daarnaast wil ik hier burgerparticipatie noemen. We willen inwoners ook meer betrekken bij wat we doen. Het gaat immers om de inwoners, hun gemeente, hun voorzieningen en hun leefomgeving. Hoe bereiken we de inwoners? Hoe zorgen we er voor dat met name de silent majority (stille meerderheid) mee gaat praten? We hebben het gezien bij de omgevingsvisie buitengebied. Het participatietraject heeft de complimenten gekregen van de meeste fracties. En dan toch staat er bij de behandeling van het voorstel een groep op, die zich niet gehoord voelt (de bewoners van de Schietbergse weg). We kunnen het kennelijk qua burgerparticipatie én communicatie nóg beter doen - en hier ligt nog steeds een grote uitdaging voor de gemeente waarbij natuurlijk ook de raad en het college een rol hebben.

Voorzitter – ik wil onze Algemene beschouwingen met een positieve noot afsluiten. Graag benoem ik de successen die we met deze coalitie in de afgelopen anderhalf jaar geboekt hebben.

- Goed uitstroompercentage ( 10%) wat betreft bijstandsgerechtigden en re-integratie-projecten. Er zijn 100 bijstandsgerechtigden minder.
- Ondanks de bezuinigingen blijven we een sociale gemeente, er is nog steeds aandacht voor ons ruimhartig minimabeleid (denk aan de mobiele telefoons voor scholieren) en de rapporten van het Nibud laten zien dat veel adviezen een vast onderdeel zijn van ons minimabeleid.
- Afgelopen jaar is onze P&C-cyclus aangevuld met kwartaalrapportages die ons meer duidelijkheid en grip (en balans) geven op onze financiële situatie. Er is eensgezindheid over problematiek van de streefwaarden en over de oplossing ervan. En dat alles in goede samenwerking tussen college, raad en ambtenaren.
- Op ons verzoek zijn er bouwlocaties in beeld gebracht die ruimte bieden voor zo'n 800 woningen die hard nodig zijn.

Voorzitter, ik wil hiermee benadrukken dat we al op de goede weg zijn, ook al realiseren we ons dat er uiteraard nog steeds heel veel te verbeteren valt. Dit willen we bereiken in verbinding met andere partijen en natuurlijk ook met onze inwoners. Samen op weg naar een gezondere financiële situatie – samen op weg naar een krachtigere balans in onze gemeente.

Tot slot voorzitter, het pad dat het college nu wil gaan volgen met 'Rheden krachtiger in balans', spreekt ons aan. De feiten zijn misschien niet leuk maar wel helder. Willen we de komende jaren onze inwoners écht blijven ondersteunen, dan moeten we sturen op een toekomstbestendige samenleving én daar hoort ook een toekomstbestendige financiële situatie

bij. Met de voorliggende begroting en de bijbehorende  
bezuinigingsvoorstellen wordt daarmee een goede stap gemaakt.